

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Iesuitarvm Assertionēs, Ex Epistola Priori Divi Pavli ad
Timotheum, in Schola Dilingana disputatas, quibus totum
Papatum stabilire conati sunt, pia responsio**

**Bidembach, Wilhelm
Osiander, Lucas**

Tvbingæ

VD16 B 5358

Ex Cap. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36892

loquitur, quasi Episcopo quidē vinū bibere à Paulo
 permīssum sit, Monacho nō itē: tamen sermonem ita
 claudit: Id te saltem volo admonitum esse, vt si tibi
 ita auctoritas Apostoli placet de bibēdo vino, M O-
 D I C O, quod ille adiunxit, non prātermittas. Vbi
 vides, eum mediocritatem, aut si mauis, paucitatem,
 non nullitatem (vt sic loquar) vini commendare. Ali-
 ud enim est modicum, aliud prorsus nullum vinum
 bibere. Neq; est ignotū, quod Alanus in vita Bern-
 hardi scribit, eum in frugalī continentīe exemplo
 nimietate excessisse. Tandem enim propter nimiam
 tantum foetorem halitus contraxit, vt ad hos-
 minum congressus redderetur ineptior atque inuti-
 lior. Qua in parte non tam in seipsum, quā in Ec-
 clesiam, cui forsan diutius prodesse potuisset, peccatū
 se iudicatur.

I E S V I T Æ.

E X C A P. VI.

*Quicumque sunt sub iugo serui, Domi-
 nos suos, &c.*

Pluribus in locis Apostolica Epistola manifestam fidem I.
 faciunt, iam eo tempore ministros fuisse Satanae, qui libertatis Rom. 13.
 Christianae pretextu, tentarent omnes seruitutis & obedientiae 1. Cor. 7.
 leges abolere. Quod se mancipiorum seruitutem iure Gentium Ephes. 6.
 inuestlam, qua omnium maximè cum libertate pugnare, & odios Tit. 2. 3.
 sa esse 1. Pet. 2.
 b iij

2. Pet. 2. *sa esse videtur, legibus Apostolorum firmatam videmus, quibus*
 iudæ. 1. *de obedientia dicemus, Pontificibus & terrenis Principibus*
 Vide Epiph. *debita, quæ nobis diuina lege præcipitur?*
 hæref. Gnostico-
 eorum.

RESPONSIO.

ET si aculeos sentimus, quibus in hac Thesi à le-
 siveit pingimur: tamē quia & nobis ipsi sumus
 bene conscij, & calumniā de Christianæ libertatis
 pretextu sæpè diluimus, sic omnia interpretabimur,
 quasi contrā quosuis alios, quā contrā nos sint di-
 cta. Vnum tamen est, quod non possumus dissimula-
 re: Obedientiam aiunt Pontificibus debitam nobis
 diuina lege præcipi. Equidem de sacerdotibus in le-
 ge Moysi, de Apostolis in Euangelio, & de *episcopis*
 seu præpositis in Epistola ad Hebræos lego: esse ipsos
 obediendum: sed de Pontificibus non lego: quos
 Episcopos dicunt, sententiam teneant, linguam cor-
 rigan: sin Papam Romanum, illum P. M. pestem
 maximam, non alio responso ipsos dignabimur
 quā hoc:

Deut. 17.
 Luc. 10.
 Heb. 13.

Flumē apud superos nullū est, quid pōtibus ergo

Est opus, aut quid opus deniq; Pontifice?

Ast apud infernos cum tot sint flumina, pontes
 Illi habeant soli, Pontificesq; suos.

Quia verò in margine, inter cæteros locos scri-
 pturæ, quibus serui Dominis, & subditi magistrati-
 bus parere iubentur, etiam allegant 2. Pet. 2. & Iudæ
 1. oro pium Lectorem, vt textus ipsos inspiciat: ac
 nisi omnia cum Monachorum & Sacrificulorum (de
 quibus

quibus vtrisque Iesuitæ participant) doctrina & moribus congruere depræhenderit, age, pro bonis viris omnes Iesuitæ habentor. Etsi enim locum Iudæ de Gnosticis interpretatur Epiphanius: tamen quia in nefandis libidinibus, Gnosticis nihilo meliores sunt Romanenses, non excluduntur ab Epiphanio, sed includuntur in numero eorum, qui carnem propriam polluunt, Dominos verò spernunt, & in potestate præditos maledicta congerunt: qui Friderici Barbarossæ lectissimi Imperatoris, & Alexandri III. bipedum nequissimi historiã legerit, eorum quæ à Petro & Iuda scribuntur, luculentum habebit commentarium.

I E S V I T Æ.

Tu autem ô homo Dei, hæc fuge, sectare verò iustitiam.

Igitur secundum Pauli sententiam, Christiano viro fugienda sunt mala, & sectandæ virtutes, quæ hæc præter fidem commemorantur. Quod verò subijcit (Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternã) & quod paulò inferius diuitibus commendat, ut bonis operibus diuites fiant, & eisdem bonis operibus thesaurizent sibi bonum fundamentum ut apprehendant vitam æternam, frustra diceretur ab Apostolo, nisi Dei gratia præeunte, liberaq; voluntate sequente, Christianus certare posset & operari, sicq; vitam æternam promereri: quibus enim brachijs alijs aut manibus apprehendatur vita æterna, non facile fuerit intelligere.

II.

Respon

RESPONSIO.

Hic Iesuitas publicè coram tota Ecclesia filij Dei non solum Pelagianismi, sed & Iudaismi, Turcismi, ac Ethnicismi accusamus. Quid enim aliud est dicere, hominem suis operibus vitam æternam promereri, quàm dicere, Christum frustra esse mortuū: quid aliud est, quàm Dominum, qui nos mercatus est, abnegare, & propriam iustitiam quærentes constituere, iustitię Dei non fieri subditos: Itaque Iesuitis horrendū illud anathema Paulus intonat: Quot quot ex operibus legis sunt, execrationi sunt obnoxij. Et rursus: Christus vobis factus est ociosus, quicunque per legem iustificamini, à gratia excidistis. Ineptè autem Pauli verba detorquent, ad impiissimum suum dogma de operibus vitam æternā promerentibus. Neque enim Apostolus Timotheo ait: Certa bonum certamē fidei, PROMERERE vitam æternam: Sed, APPRAEHENDE. Neq; de diuitiis per bona opera thesaurizantibus bonum fundamentum, hoc est, non fluxas, sed certas & stabiles futuri sæculi diuitias, dicit: vt PROMEREANT vitam æternā, sed, vt APPRAEHENDANT. Quis autem nescit, aliud esse, Appræhendere, aliud, Promereri: Puer nondum septennis potest apprehendere hereditatē paternam, qui tamen non potuit promereri. Mendicus potest apprehendere oblatos sibi & donatos centum aureos, quos tamen non est promeritus. Loquitur autem Paulus more suo de vita æterna, tanquam de gratuito dono, quod Deus

gratis

Gal. 3.
Gal. 5.

gratis ex mera bonitate & liberalitate proposuerit, ceu brabeū, ad quod vocantur per Euangelion omnes homines. Dum autē ad id curritur, alij extra carceres euagant, alij in medio cursu deficiūt, alij prorsus corruunt, alij recto cursu ad metam contendunt, & brabeū, quod tamen brabeutes Deus gratis obtulit, & ut apprahēdatur, exposuit, apprahendunt. Hortatur igitur Paulus Christianos, ut certent bonum certamen, & recto ac indefesso cursu pergant, quō Deus vocat: non ut promereantur vitā aeternā, quā iam dudū à Christo pmerita gratis omnibus offertur & proponit: sed ut eam gratis oblatā, apprahendant. Qui em̄ perseverauerit vsq; in finē, saluus erit. Non sufficit benē incepisse currere, nisi cursus etiā benē cōtinuetur & absoluetur, ut donū propositum apprahendatur. Sed quibus manibus (inquiunt Iesuitæ) apprahenditur? Facillimē cognosci potest, quomodo apprahendat, si prius cognitū fuerit, quomodo offeratur: correlatiuorū em̄ naturā habent offerre & apprahēdere. Offeritur autē vita aeterna gratis seu ex gratia, Ergo nō apprahenditur operibus, Sic em̄ gratia nō esset gratia. Offerit vita aeterna gratuitis promissionibus Dei, Ergo apprahendit fide. Fides em̄ & promissiones sese mutuō respiciunt. Et cum promissio non apprahendat operibus sed fide, certū est, etiā vitam aeternā nō operibus, sed fide apprahēdi. Promissio igitur Dei manus est, qua offertur: Fides autē nostra manus est, qua apprahenditur. Et certē opera nusq; in scripturis cōparantur manibus, sed pedibus. Nā in operibus & nouitate vitę dicimur ambulare, ingredi, currere. Ut igit in huma-

c   no cors

no corpore, pedes non sunt apta & ordinaria instrumenta aliquid apprehendendi, sed sunt cōditi & destinati ad ambulādum: ita in negotio salutis æternæ bona opera non habent hunc vsum, vt ijs apprehendamus iustitiā & vitā æternā, ad quam vocati sumus sed habēt alium vsum longē amplissimū, vt per bona opera in vocatione Dei obedienter ambulemus & conuersemur, sicut dignū est ijs, qui ex gratia Deo ppter Christū per fidē dono acceperunt remissionē peccatorū, iustitiā & vitā æternā. Et hæc ambulatio seu conuersatio in bonis operibus, signum est fidei in scopo nō aberrantis, nec in certaminibus vitæ huius deficientis, nec in peccata contra conscientiam reuertis, sed rectā ad vitā æternā apprehendendam aspirantis & enitētis. Itaq; rectissimē iubemur bonū certamē certare, in stadio currere, corpus in seruitutē redigere, deniq; vt filios lucis, & cū Christo resuscitatos decet, in luce & nouitate vitæ ambulare, vt sic cōstantes vocationē Dei fide apprehendamus illā inmarcescibilem perennis glorię coronā, quam Christus sua nobis obedientia, passione & morte peperit, ad eandem per verbū & Sacramenta vocat atq; inuitat. Tu autē, pie lector, ex vna hac Iesuitica Assertionē, qua operibus nostris vitā æternā non tantū apprehendere (quod fortassis tolerabile esset) sed certitiā promereri posse dicimur, tanq; ex vngue Leonis induratos Papistas iudicato, & quantū potes, velle Apoc. 18. remisq; illā Babylonē fugito: cuius Principes sunt mercatores, in cuius veneficijs errant gentes, & in qua sanguis Prophetarū ac Sanctorum inuenitur, & omnium qui interfecti sunt in terra. Exite (clama

vox diuina) exite de illa populus meus, ne particis pes litis delictorum eius, & de plagis eius ne accis piatis. Quoniam peruenerunt peccata eius vsq; ad caelum, & recordatus est Deus iniquitatum eius.

IESUITÆ.

O Timothee, depositum custodi, deui- III.
tans prophanas uocum nouitates.

De doctrina deposito siue traditione hinc agere Apostolum, non tantum ex interpretatione Clemētis Alexandrini, Chry- Clem. 2. Strom, Tertul. lib. de solum, Theophylacti, Tertulliani, Ambrosij, Augustini, præscript. hæres- Vincentij Lyrinensis, Primasij, Sedulij, Anselmi, & Haymo- ticorū. August. tract. 94. in Io- nis constat, sed ex uerbis etiam illis, quæ proximè subiiciuntur: annem, Vincen- & oppositiones falsi nominis scientiæ. Legen- tius Lyrinensis dum autem esse *καταφωβίας*, hoc est, uocum nouitates, ut noster libello aduersus interpres rectè vertit, non autem, *καταφωβίας*, hoc est, uocum in- profanas hæreti- nitates, ex consensu omnium, quos nominauimus, & ex Theo- corū nouitates. Reliqui in hunc doreto & Græcis scholijs, manifestū est, dempto tamen Theo- locum, phylacto, qui *ὑπὲρ* adfert lectionem. Magis etiam cum tras- ditione, quæ commendatur ueritate, pugnat profana uocum nouitas, quàm profana inanitas.

RESPONSI O.

Paulus sub finem huius Epistolæ pulcherrimo epilogo summā collecturus eorū omniū, de quibus tota Epistola variè differuit, & simul Timothees quæ rursus ad fidelē officij executionē adhortaturus,

c 2 iubet,

iubet eum diligenter custodire depositum, hoc est, doctrinam, quam ab ipso tum antehac tum iam maxime in scriptis acceperat: quemadmodum & Christus nobis depositum doctrinae suae dulcissimis verbis

Ioan. 14. bis commendat: Si quis diligit me, sermonem meum seruet. Quod si quis hanc doctrinam Pauli vult vocare traditionem, equidem non repugnauero, cum Paulus ipse alibi sic vocet: modò nò sentiat, Paulum voce sine scriptis alia tradidisse, quam quae scriptis

2. The. 2. prodidit. Ipse enim nos monet, ne nos patiamur commoueri à mente, neque turbari (neque per spiritum neque per sermonem, neque per Epistolam, tanquam ipso autore, &c. ubi nostros Papisticos Traditionarios & Cardinalistas egregie depinxit. Porro siue quis hoc loco

κρυπτολογία, hoc est, nouiloquia (si sic noue dicere liceat) siue *κρυπτολογία*, id est, vaniloquia velit legere: non otiose cum quoque disceptabimus, utraque enim prohibentur. Certum tamen est, Erasmi lectionem, quam hodie sequimur, magis quam vulgatam translationem, à Graecis exemplaribus apparere: & sane maius peccatum est, vana & inania loqui, quam noua. Quamquam non plura

que sint coniuncta, tamen quaedam noua possunt esse vera: vana autem ut vera sint, in aeternum fieri non possunt. Et suffragantur huic lectioni verba sequentia: oppositioes falsi nominis scientiae: non inquit, noui nominis, sed falsi & vani nominis scientiae. Sed omisso hoc Grammaticali bello, quod Patres à Iesuitis allegati de deposito, quod Timotheo committitur, senserint, videamus.

Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 2. Quemadmodum ergo insectatur Philosophiam arrogatiam & gloriosam de se persuasio: ita etiam cognitionem (veri Dei) falsam cognitionem

cognitio, & quæ appellatur æquiuocè. De qua scribit
bēs Apostolus. O Timothee (inquit) depositum cus-
todi, deuitans, &c. Cæterum de Traditionibus nul-
lum verbum eo loco videas. Statim enim redit ad
disputationem de fide.

Chrystostomus in hunc locum: Depositum custos-
di. Caue ne minuas, nō enim tua sed aliena sunt, que
seruāda accepisti, &c. De traditionibus autem in to-
ta huius loci explicatione nullum verbum facit. Et
obseruabile est, quod de falsi nominis scientia sub-
iicit: Vbi fides non est, (inquit) ne scientia quidem
est. Quando aliquid proprijs cogitationibus gignit,
scientia nō est. Hæc cōtra Iesuitas & omnes Scholas-
ticos Mataxologos totidē fulmina, quot verba sunt.

Tertullianus de præscriptionibus aduersus hære-
ticos citans hoc dictum acriter pugnat, Apostolos
non aliud omnibus, & aliud quibusdā priuatim præ-
dicasse. Et inter cætera dicit, sed nec quia monet illū
(Timotheū) HÆC fidelibus hominibus demādere,
qui idonei sint & alios docere, id quoq; argumentū
occulti alicuius Euangelij interpretandum est. Nam
& cum dicit: HÆC, DE IIS DICIT, DE QVIBVS
IN PRÆSENTI SCRIBEBAT: de occultis au-
tem, vt de absentibus apud conscientia non HÆC,
sed ILLA dixisset, &c. Ecce negat Tertullianus. A-
postolos alia docuisse occultè, & alia scripsisse. Si Pa-
pistis astipularetur, dixisset, Apostolos quidem
vnum & idem omnes docuisse ore tenus, sed non o-
mnia scriptis tradidisse.

Augustinus Tractat. 94. in Ioannem, tantum de
cit, Spiritum sanctum dandum fuisse Apostolis, vt
c iij charitate

charitate diffusa in cordibus suis, verbum Dei cum fiducia prædicarent, & illo intrinsecus apud eos testimonium perhibente de Christo, ipsi quoque testimonium perhiberent, neque scandalizarentur, cum inimici Iudæi absque Synagogis facerent eos & interficerent, &c. Cæterum de traditionibus non inuenias vnam syllabam in toto tractatu, ac ne quidem simile aliquid, saltem in speciem. Itaque dubito, an fortassis vel Iesuitæ, vel Chalcographi in numeris errauerint.

Vincentius Lyrinensis in huius loci interpretatione minime delirans, sic scribit: Quid est depositum? Id est, quod tibi creditum est, non quod à te inuentum quod accepisti, non quod excogitasti, rem non ingenij, sed doctrinæ: non usurpationis priuatæ, sed publicæ traditionis: rem ad te perductam, non à te prolatam: in qua non autor debes esse, sed custos: non institutor, sed sectator: non ducens, sed sequens. Depositum, inquit, custodi, catholicæ fidei Talentum, inuiolatum illibatumque conserua. Quod tibi creditum est, hoc penes te maneat, hoc à te tradatur. Aurum accepisti, aurum redde: nolo mihi pro alijs alia subijcias, nolo pro auro aut impudenter plumbum, aut fraudulenter æramenta supponas: nolo auri speciem, sed naturam planè. Et mox: Eadem que didicisti doce, vt cum dicas nouè, non dicas noua, &c. Vtri secundum hæc Vincentij sententiam depositum custodiant, nosne an Iesuite, iudicium pio lectori relinquimus. Nam quid per publicam traditionem intelligat (qua voce Iesuitæ sibi blandiuntur) cum præcedentia, tum sequentia satis declarant: doctrinam
nimirum

nimirū totius Ecclesiæ, seu Talentū catholicæ fidei, quæ certè nō in *ἱερὰς* traditionibus, sed in scripturis ^{Ephes. 2} fundata est: iuxta illud Apostoli: Superstructi sumus per fundamentum Prophetarū & Apostolorū, summo angulari lapide Iesu Christo. Et illud: Segregatus in Euangelion Dei, quod ante promiserat per Prophetas suos in *SCRIPTVRIS SANCTIS*, de filio suo, &c. Et: HÆC SCRIPTA sunt, vt credatis, ^{Rom. 1.} quod Iesus est Christus ille filius Dei, & vt credētes vitam habeatis per nomen eius. ^{Ioan. 20.}

IESVITÆ.

Nec verò reprehenditur quæcumq; vocum nouitas, sed profana, quæ scilicet ad antiquæ veritati derogandam fidem inducitur, cuiusmodi reperitur in vocibus illis: fides historica, iustitia imputatiua, fiducia, Cæna Dominica, terrores conscientie, & alia quædam, quorum noui Evangelici se Magistros nō immeritò profitentur.

IIII.

RESPONSIO.

Non omnē omnis nominis nouitatē deuitādā esse, vel ex ipso *CHRISTIANORVM* nomine ^{Acto. 11.} apparet, quo discipuli primū Antiochiæ cognominati fuerūt. Prohibētur igit̃ pphanę vocū nouitates, hoc est, Vincētio Lyrinēsi interprete, quę nihil habēt sacri, nihil religiosi, ab Ecclesię penetralib², quę est templū Dei, penitus extraneę, dogmatū, rerū, sententiarū nouitates, quæ sunt vetustati, quæ antiquitati cōtrarię: quę si recipiant̃, necesse est, vt fides antiquissimorū patrū (hoc est, Prophetarum & Apostolorū) aut

aut

aut tota, aut certè magna ex parte violetur. Nouum autem est planè in Christianismo, inter prophanas vocum nouitates numerare voces has, quas à nostris docendi gratia vsurpatae Iesuitæ nequiter calumniantur. Et si enim hæ ipsæ syllabæ, quemadmodum nec *ἰσθῆραουοριου*, in sacris literis reperiantur, res tamen ipsæ clarissimè expressæ sunt. Nonne enim fides his

Iac. 2. storica est, de qua Iacobus dicit: Et Dæmonia credunt & contremiscunt. Nonne de iustitia imputatiua loquitur Paulus, cum inquit: Credidit Abraham Deo, & IMPVTATVM est ei ad iustitiam. Et rursus: Porro ei qui non operatur, sed credit in eum qui iustificat impium, IMPVTATVR fides sua ad iustitiam. Certè in vno capite 4. ad Romanos verbum IMPVTANDI vndecies reperitur. Quis autem prohibebit à iustitia quæ imputatur, iustitiam imputatam vel imputatiuam denominare?

Fiducia, nemini nouum vocabulum est, nisi cui fides in Christum ipsa noua est. Quid enim aliud est *πίστις*, quàm *πιστιδιονος*, *πιστινδν* aliud quàm *θαγγελιον*? Propheta Iesuitis nouator erit Christus ipse, cum paralitico dicit: Confide fili, remittuntur tibi peccata. Nihil enim aliud est, confide, quàm, fiducia habe. Nouator erit Apostolus ad Hæbreos scribens: Accedemus cum fiducia ad thronum gratiæ. Item fiduciam

Matth. 9. huiusmodi habemus per Christum erga Deum. Quid multis opus est? Erasmus in Annotationibus suis in cap. 10. ad Hæbreos & alibi sæpe adfirmat, vocem fidei sæpe poni pro FIDV CIA. Superius ad Romanos clarè inquit: Fidem frequenter sacra literæ vsurpant pro fiducia erga Deum, vt nō multum differat

differat à spe. Budæus Græcæ linguæ vindex strenuissimus, in Cōmentarijs suis sic scribit: Fides non modo credulitatē, sed & rei compertæ exploratæq̃ fiduciam significat. Et paulo post: Nos autem fidem rerum diuinarum vocamus, vt Principes Theologi vocarunt *πιστολογία*. Illa est vis miraculorum editrix & designatrix, mortis & suppliciorum cōtemprix, credentium cum credito copulatrix: quæ in cœlum iam propè dixerim cum iustitia remigrasse videtur, si ad normam veritatis paulisper loqui nobis placeat. Hactenus Nouatores, quos si Iesuitæ etiam damnabunt, mox à studiosis tanquam obsoleti & exoleti Antiquarij explodentur.

Iam quale piaculum est, Sacramentum Eucharistiae, Cœnam Dominicam vocare? cum Christum cœnasse cum discipulis Euangelistæ referant. Fortassis etiam Nouatores sunt Euangelistæ, & multo magis Paulus, qui *τὴν mensάν κυρίου* mensam Domini vocat. Neq̃ enim video, cur minus propriè vel minus honorificè dicatur Cœna Domini, quàm mensa Domini. Et Pontificij ipsi in Festo Corporis Christi ad hoc Sacramentum accomodant cantilenam de cœna magna.

Terrores conscientiae, Iesuitis etiam noui sunt, quia hos securissimi hypocritæ nondum sunt experti. Metuo aut̃, ne si quando illos persentiscant, prorsus desperēt, & cum Caino dicant: Maior est iniquitas nostra, quàm vt veniam mereamur. Quis nō mireretur, Iesuitas saltē ex horis Canonicis, quas demurmurant, non didicisse, qui sint terrores conscientiae? Nā vel ex solo Psalmo 87. discere potuissent: In me,
d inquit,

Gen. 4.

inquit, transierunt iræ tuæ, & TERRORES tui conturbauerunt me. Verum isti homines, vt absq[ue] labore, sic etiam absq[ue] terrore viuunt: quia non est respectus mortis eorum, & firmamentum in plaga eorum. In labore hominum non sunt: & cum hominibus non flagellabuntur. Ideo tenuit eos superbia: conp[er]ti sunt iniquitate & impietate sua.

Sed vt clarius videas, quàm ab omni nouitate, si D[omi]n[us] placet, alieni sint Iesu[us], ipsum etiam sacro sanctum Christi Euangelion illis nouum est: vocant enim nos & h[ic] & alibi passim, novos Euangelicos. Sed nos iam dudum ad istas calumnias, tanquam qui ad Catarrhactas Nili habitant, obsurdumus. Nam & olim ita res impiorum comparatas fuisse scimus, vt quotiescunq[ue] Deus quasi accenderet, & hominibus patefaceret veritatem suam, quamuis ea non tantum antiquissima, sed etiam æterna esset, tamen ab impijs hominibus, & hostibus veritatis recens & noua diceretur. Sic Aman sanguinis Israëlitici sitientissimus, vt Iudæis odium conflaret, eos apud Regem Ahasuerum accusans, populum vocat nouis ventem legibus & Ceremonijs, & insuper Regis sciantem contemnentem. Paulus etiam ab Atheniensibus audit, nouorum Deorum annunciator. Et: An n[on] possumus, inquit, ex te scire, quæ sit ista noua doctrina? Eusebius etiam author est, Christianam religionem ab initio contumeliæ causa dictam fuisse *inap[er]ta* peregrinam & nouam. Eadem hodie nobis à nostris Cellis, Porphyrijs & Libanijs obijciuntur. Nos aut[em] & causæ bonitate & præclaro integre conscientie testimonio nos ipsi sustetamus, Persuasissimum enim

enim nobis est, nostram doctrinam, quæ Christi doctrina est, ita non esse nouam, vt eam nobis antiquis dierum, Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi monumentis vetustissimis Prophetarum, Euangelistarum, & Apostolorum libris commendarit: quam qui nouitatis arguat, hos ipsos Dei spiritu afflatos vates & legatos & Secretarios Dei, ipsumq; adeo Dei filium, Dominum nostrum Iesum Christum, tanquam nouatores impiè & sceleratè traducat.

At verò si nobis Papistarum *νεροφωρίαι* & *καυροφωρίαι* recensere liberet, fortassis aliquot bouum tergora nō sufficerent. Quid enim aliud est, tota illa *χρηστική*, hoc est, ociosa Theologia, quam Prophanarum & nouitatum & vanitatum vasta quædam & horrenda congeries: cuiusmodi sunt illa: Gratia gratata, & gratia gratum faciens. Meritum de congruo, & meritum de cōdigno. Fides explicita & implicita: formata & informis. Opus operatum: opus meritorium. Habitus infusus. Entitas, Realitas, Quidditas. Intentio actualis, virtualis, habitualis, attritio & cōtritio. Actus indifferens, Actus elicited, Actus beatificus, Actus imperatiuus, formaliter & æquiuas lenter. Volitio & Nolitio absoluta vel cōditionata. Supponens & suppositū, & suppositaliter assumens. Conceptus simplex & quidditatiuus. Illapsus sanctificatiuus. Notitia apprehensiuua & iudicatiua. Dulcia & hyperdulia. Satisfactio, Trāsubstantiatio, & sexcenta alia. Nomine vel solo monstra timenda suo. Et ne varia nomina officiorum in Pontificia Ecclesia, variorum item Ordinum discrimina, omnia nouè & vanè conficta, persequare, vos iam appello, Iesuite.

d 2 Dicitur

Dicite mihi obsecro, an non hec appellatio sit *novi & xvi*: Adeò ne vobis Christianorum nomen sordet, vt Iesuitæ appellari malitis quàm Christiani? Num hanc sanctissimi, & cœlestibus, terrestribus atq; inferis venerandi nominis prophanationē non exhorrescitis? Quorsum ab illo nomen adsciscitis? quem non nostis, cuius officium, à quo Iesus appellatur, negatis: cuius verbū vobis est nouum, & cane ac anguepeius exosum: quem deniq; in membris suis Pharisæico odio infectamini, conspuitis, flagellatis, & in crucē adactum cupitis. Itane vobis hoc nomine, quasi velo obtento, vestrā hypocrisisin, vestram consecelratam impietatem tegere placet? quod qui nominat, ab omni iniquitate iubetur discedere. At iam pridem vobis etiā à vulgo larua detracta est, vt prae Iesuitis, Iesuitæ & Iebusitæ & Esauitæ dicamini: quæ, ne vobis semper Nouatores simus, multo antiquiora sunt vocabula, quam id quod recens confictum impudenter vobis tribuitis.

2. Tim. 1.

I E S V I T Æ.

V. *Traditiones autem Ecclesiasticæ, præsertim Apostolicæ, usq; eò necessariae sunt, vt his sublatis nulli sint libri Canonici.*
 Dionys. Ecclesiast. hierarch. c. 1. & cœlest. hierarch. c. 1. Clemens Epistola vlt. ad Hieroso. Irenæus lib. 3. ca. 2. 3. 4. 5. Tertul. lib. de præscript. heret. *vsq; eò necessariae sunt, vt his sublatis nulli sint libri Canonici. nullum verbum Dei certò constet, quod partim in vera intelligentia sacrorum librorum consistit, partim sine scriptura firmum ab Apostolis Ecclesiæ commendatum: nulla sit, vel incerta Deo Ecclesiæ: nulla vel inuicilis Christi promissio: nullus Iudæus: nulla Regula quæ doctrinam veram ab adulterina discernat: nihil deniq; firmum vel ratum, quod vel in credendo vel agendo sequamur.*

quamur. His traditionibus, quas Apostolicas diximus, siue ad
doctrinam, siue ad mores pertineant, & his, quae sacris literis
mandata sunt, par pietatis affectus, & par fides & reuerentia
debetur. Quamplurima enim sunt, quae cum in sacris libri
scripta non sint, negari tamen pertinaciter, aut contemni absq[ue]
heresi non possunt.

nichæorum c. 4. & lib. 2. de Baptis. contra Donatist. c. 7. & lib. 4. c. 24. & lib. 5.
c. 23. 26. Chrysolst. hom. 2. in Epist. ad Thess. & homil. 2. de Adā & Eua. & hom.
18 in Epist. ad Heb. Concil. Ephesi. Epist. ad Nestoritm. Synodus 7. sessione 7.
Synodus Trident. sess. 4. Decret. de Canonicis scripturis,

reti. Vincētius
Lyrin lib. ante
citato. Basilius
de Spiritu lan-
cto c. 27. 29. Epi
pha. 61. 75. 76.
Augustinus cō-
tra Episto. Ma-

RESPONSIO.

DE traditionibus multi multa impiè scripserūt,
& cum summa sacrarum diuinitusq[ue] dictata-
rum scripturarum contumelia; Sotus cum primis &
Hosius. Sed horum omnium impietates ac blasphe-
mias in magnis & prolixis voluminibus sparsas vna
pagella superarunt Iesuitæ Dilingenses. Quas mira-
rer vel animo concipere, vel calamo exarare potuis-
se tam prodigiosas & stupendas blasphemias, Rab-
facæis etiā horribiliores: nisi apud Paulū legissem ^{2. Tim. 2.}
impios Diaboli laqueis captos, & ferarum instar ir-
retitos raptari ab eo ad ipsius voluntatem, ac illum
ipsum spiritum efficaciam suam exercere in filiis in-
credulitatis. Vide enim mihi, quid Cacus ille ex tar- ^{Ephes. 2.}
taro specu per hæc sua mancipia euomat.

1. Sine traditione nullos esse libros Canonicos.
2. Nullum verbum Dei, certò constare.

d 3 3. Nullam

3. Nullam esse, vel incertam Dei Ecclesiam.
4. Nullam esse vel inutilem Christi promissionem.
5. Nullum esse iudicem vel Regulam discernendi doctrinam veram & falsam.
6. Nihil esse firmum, quod vel in credendo, vel agendo sequamur.
7. Traditionibus & scripturis parem pietatis affectum, parem fidem & reuerentiam deberi.
8. Quamplurima in sacris literis scripta non esse, quæ si quis neget pertinaciter, aut contemnat, hæreticus sit censendus.

Hieronym. in
Epist. ad Celsi-
phonem.

Ioan. 5.

Rom. 15.

1. Pet. 1.

2. Tim. 3.

Quid autem aliud aduersus homines tam perfidæ frontis, tam effrenis linguæ, tam impudentis oris dici potest, quam quod aduersus Pelagianos dixit Hieronymus: Sententias, inquit, vestras prodidisse, superasse est. Patet prima fronte blasphemia, non necesse habet conuinci, quod sua statim professione blasphemum est. Sed tamen heus tu, qui de societate Iesu gloriaris, cur **SCRIPTURAS** scrutari iussit Christus, non **TRADITIONES**? Cur omnia quæ præscripta (non quæ tradita) sunt, in nostrâ doctrinam præscripta esse dicuntur. Cur ad omnem **SCRIPTURAM** Propheticam, sermonem Propheticum, tanquam traditionem firmiorem, attendere iubemur? Cur sacra **LITERAE** (non Traditiones) dicuntur eruditum reddere ad salutem? Cur omnis **SCRIPTURA** (nō traditio) diuinitus inspirata prædicatur esse utilis ad doctrinam, ad redargutionem, ad correctionem, ad institutionem, quæ est in iustitia, ut

ta, vt INTEGER sit Dei homo, ad OMNE opus bonum apparatus? Cur toties in nouo testamento repetitur: Secundum scripturas: Quemadmodum scriptum est: vt impletur SCRIPTURA, non traditio: Cur Apostoli, cur Christus ipse conciones suas texunt ex scripturis, non ex Traditionibus: Deniq; cur è cœlo ipso iubemur audire Mosen & Prophetas, hoc est, scripturas MOSES & Prophetarum: nisi quia SCRIPTURAE tam veteris quam noui testamenti sunt verè Canonicae, & diuinis miraculis Canonizatae: quia in his ad viuum expressum est verbum Dei: quia in his firmissimè fundata est Ecclesia: quia per has offeruntur nobis omnes promissiones Christi: quia hæ sunt regulæ iudicandarum omnium doctrinarum & Religionum: quia in his omnia firma rataq; sunt, quæ vel in credendo vel in agendo sequamur: quia his solis ea pietas, ea fides, ea reuerentia debetur, quæ verbis Domini Dei exercituum debetur: quia in his omnia clarissimè continentur, quæ ad salutem cognitu sunt necessaria: quia deniq; quod in scripturis non expresse habetur, vel bona & necessaria cõsequentiâ inde deducitur, nullius conscientiam mortali peccato constringere, aut hominem damnationi adiudicare potest. Ab his scripturis, quas tot encomijs, tantisq; miraculis Deus ipse ornatas confirmatasq; voluit, remittunt nos Iesuitæ ad Traditiones Ecclesiasticas, præsertim Apostolicas. Ad quas obsecro: Num ad eas, quæ cum Prophetica & Apostolica scriptura, cœlestibus testimonijs confirmata, pugnant: Sed contra hanc, nec Apostolus, nec Angelus de Cœlo audiendus est.

Num

Num ad eas, quæ his scripturis sunt consentaneæ
 Proferant igitur eas, vt ad scripturam ceu ad Lydi-
 um lapidem exigantur, num verè cum ea conueni-
 aut pugnet. Nā vt cuius spiritui, quasuis nobis tra-
 ditiones pro Apostolicis obrudēt sine iudicio cre-
 damus, integrum nobis non est. Iubet enim Paulus
 Coloss. 2. prouidere, ne quis nos seducat aut deprædetur per
 inanem deceptionem iuxta TRADITIONEM ho-
 minum. Et alibi vetat, ne citò dimoueamur, neque
 2. Thess. 2. per spiritum, neque per sermonem, neque per Epi-
 stolam, tanquam iplis Apostolis authoribus. Quod
 quòd Christiani à Petro redempti dicuntur à vana
 conuersatione, quam ex Patrum acceperant TRA-
 DITIONE. Et ab Esaia solus DOMINVS Iudex &
 LEGIFER noster esse dicitur. Quod ceu repetem
 Iac. 4. Iacobus, vnus (inquit) est Legislator, qui potest ser-
 uare & perdere. Quanquam autem alibi Paulus iu-
 bet tenere traditiones, quas siue sermone, siue Epi-
 stola docuit: tamen nomine traditionum non intel-
 ligit traditiones Iesuiticas, nullo scripturarum nisi
 testimonio, sed doctrinam testimonijs scripturæ cõ-
 firmatam. Nam de istis Iesuiticis traditionibus
 Gal. 1. Galatas scribit, se tunc Ecclesiam supra modum per-
 secutum & depopulatum esse, cum esset vehemen-
 ter studiosus paternarum TRADITIONVM.
 Itaque in traditionibus, quæ vulgò circumferuntur,
 duo sunt consideranda: vnum est, quæ sint illa
 Apostolorum traditiones, quæ sermone & non scrip-
 to posteritati sunt commendatæ. Alterum: Si con-
 stiterit, eas traditiones esse Apostolicas, consideran-
 dum est, cuius sint generis aut conditionis, & quæ
 consilia

consilio sint traditæ, vel ad tempus tantum, vel ad
 externam tantum disciplinam: vel num sint eius cõs-
 ditionis, vt sine ipsarum obseruatione veram & æs-
 ternam salutem consequi non possimus. Hæc iam-
 dudum à Præceptoribus nostris in Christo reueren-
 dis, totidem verbis & adiectis aliquot exemplis dis-
 ligenter & perspicuè sunt exposita. Sed Iesuite, quas
 si e anquam viderint, pergunt vociferari, TRADITIONES,
 TRADITIONES, & nullo planè
 nullarum *in p̄sãtorũ* habito respectu, coaceruant in-
 gentem syluam allegationum ex Patribus, quibus
 Traditiones nobis commendatas reddere cupiunt.
 Hæc igitur iam nobis sylua cædenda est, magno
 quidem nostro tædio, sed fortassis non nullo Lecto-
 ris commodo. Quod autem suprâ de Patrum autho-
 ritate præfati sumus, id nunc quoq; tribus verbis
 præfamur: nos precio emptos, hominum seruos non
 esse. Vbi tamen à Iesuitis torquantur & deprauen-
 tur illorum sententiæ, operæ precium est, sigillatim
 indicare.

Ac primum quidem Dionysium illum falsò dis-
 ctum Areopagitam nõ inuiti Iesuitis relinquimus.
 Qui author ab emunctæ naris hominibus id solum
 egisse iudicatur, vt non sine ratione insanire videret-
 tur. Istius enim cœlestis Hierarchia, non modò multis
 insulis & Monachalibus nugis referta est, sed et-
 iam multis absurdis commentis & impijs specula-
 tionibus scatet. Libri autem de Ecclesiastica Hie-
 rarchia, se tum compositos fuisse clamitant, cum iam
 Ceremoniarum congerie adulterata esset Christianis-
 sima puritas. Porro liber de diuinis nominibus, li-
 e cet

cet quædam non prorsus aspernanda contineat, atque
 guttas tamen agis spirat, quam solidam pietatem.
 Cæterum ijs duobus locis, quos Iesuitæ citant, impu-
 denter garrit, Apostolos non omnia scriptis, sed
 quædam non scriptis institutionibus, & ARCANIS
 SIGNIS tradidisse, præsertim PROPHANAE MUL-
 TITUDINIS causa, cui ne ipsa quidem signa fas sit
 contingere. Credas hîc vel circulatorem quendam
 Magum vel Mystagogum Eleusyniorum sacrorum
 loqui, qui fas non esse putant, ut mysteria eorum in
 vulgus emanent. Tradunt enim qui de Magia scrip-
 serunt, eam horrere lucem & reuelationem, ama-
 re tenebras: tacendo confirmari, efferendo extermi-
 nari. Quid autem Paulus? Nihil (inquit) suffugi eo-
 rum, quæ essent in rem vestram, quin annunciarem
 vobis, & docerem vos PUBLICE ac PER SINGU-
 LAS DOMOS, &c. Et rursus: Non subterfugi, quo-
 minus annunciarem vobis OMNE CONSILIVM
 Dei. Et iterum: OMNIA ostendi (seu, clarifica-
 mè DEMONSTRAVI, *ἔδειξα*) vobis. Valeant
 igitur Iesuitæ cum suis occultis occultorum, quæ
 Thaumaturgus iste Dionysius studio cælare vo-
 luit.

Clemens Epistola quinta ad Hierosolymitanam
 Ecclesiam, hortatur inter cætera, ne quisquam scrip-
 pturam pro suo ingenio interpretetur, sed ex scrip-
 pturis sensum velit capere veritatis. Verba digna
 sunt, quæ integrè adscribantur. Relatum (inquit)
 est nobis, quod quidam in vestris partibus commo-
 rantes, aduersantur sanis doctrinis, & PROVT EIS
 VIDETVR non secundum traditionem patris, sed
 iuxta

iuxta SENSVM SVVM DOCERE videntur. Multas enim quidam (vt audimus) vestrarum partium , secundum ingenium hominum ex his quæ legunt , verisimilitudines capiunt , & ideo diligenter obseruandum est , vt lex Dei , cum legitur , non secundum propriam ingenij intelligentiam legatur vel doceatur. Sunt enim multa verba in scripturis diuinis , quæ possunt trahi ad eum sensum , quem sibi vnusquisque spontè præsumpsit , sed fieri non oportet. Non enim sensum , quem extrinsecus adulteretis , alienum & extraneum debetis quærere , aut quoquo modo ipsum ex scripturarum autoritate confirmare , SED EX IPSIS SCRIPTVRIS SENSVM CAPERE VERITATIS. Hactenus nobis non aduersatur Clemens. Sed iam aliquid sequitur , quod Iesuitis suffragari videtur. Et ideo (inquit) oportet ab eo intelligentiam discere scripturarum , qui eam à maioribus , secundum veritatem sibi traditam , seruauit , vt & ipse possit ea , quæ rectè suscepit , competenter asserere. Et paulò post dicit: Vnde consiliùm dantes vestram prudentiam hortamur , vt ab Apostolicis regulis non recedatis , &c. Hactenus Clemens. Ego verò libenter sequeretur eius interpretationem , qui mihi bona fide recitaret , quomodo Petrus aut Paulus explicuissent dicta scripturæ: quod Clemens (si is fuisset Petri discipulus) facere potuisset. Sed hoc nihil ad Papistas , qui ex supposititijs scriptis nescio quas futiles traditiones Apostolicarum nomine nobis obtrudunt.

Irenæus lib. 3. cap. 2. 3. 4. 5. 6. cum vellet Ecclesias
 e ij horta-

hortari, ne nouis commentis Valentini, Cerdonis, Martianis, &c. fidem adhiberet, monet, vt diligenter attendant, quid doceant ij, qui vel Apostolos ipsos, vel ipsorum successores proximos audiuerunt. Eorum doctrinam vocat Traditionem. Exempli gratia, quod vnus sit Deus omnipotens factor coeli & terrae, plasmator hominis, qui induxerit Cataclysmum, & totum denique Symbolum Apostolorum cap. 3. Traditionem appellat. Earum autem Traditionum, quas nobis Papistae obtrudunt, nulla syllaba facit mentionem. Si autem velint Papistae sese in speculo contemplari, cum suis fictis traditionibus, audiant eundem Irenaeum lib. 3. capite 2. (quod caput Iesuitae etiam allegare ausi sunt) sic dicentem. Cum enim (inquit) ex scripturis arguuntur, in accusationem conuertuntur ipsarum scripturarum, quasi non recte habeant, neque sint ex autoritate, & quia variae sint dictae, & quia non possit ex his inueniri veritas ab his, **QVI NESCIANT TRADITIONEM.** Non enim per literas traditam illam, sed per viuam vocem, &c. En vides haereticis solent ne fuisse, cum scripturis vrgerentur, eas obscuritatis & ambiguitatis arguere, & ad Traditiones non scriptas confugere: quemadmodum hodie Pontificij ex omnibus haeresibus conflati factitant.

Tertullianus lib. de praescript. aduersus Haereticos. Age iam qui voles curiositatem melius exercere in negotio salutis tuae, percurrere Ecclesias catholicas, apud quas ipsae adhuc Cathedrae Episcoporum suis locis praesidentur, apud quas **AUTHENTICAE LITERAE** eorum recitantur sonantes vocem,

reprae

representantes faciē. Et paulò post de Romana Ecclesia, Legem & Prophetas cum Euangelicis & Apostolicis Literis miscet: INDE portat fidem: aqua signat: Spiritu sancto vestit: Eucharistia pascit: martyrium exhortatur: & ita aduersus HANC INSTITUTIONEM neminem recipit, &c. Vbi nunc manent Iesuitarum traditiones non scriptæ, ex quibus haurire fidem necesse est:

Vincentio Lyrinensi Monacho, etsi multum tribuere soleant Papistæ, (vt sanè nos quoque non nihil ei tribuimus) tamen ex toto eius (vt ipsemet vocat) Cōmonitorio nihil aliud pferre possunt, quàm quod ipse summatim his verbis complectitur: hanc fuisse semper & esse hodieq; catholicorum consuetudinem, vt fidem veram duobus ijs modis adprobent: Primum diuini Canonis autoritate: Deinde Ecclesiæ catholicæ traditione: **NON QUIA CANON SOLVS NON SIBI AD VNIVERSA SVFFICIAT**, sed quia verba diuina pro suo pleriq; arbitrato interpretantes, varias opiniones erroresq; concipiant. Atque ideo necesse sit, vt ad vnam **ECCLESIASTICI SENSVS** Regulam scripturæ cœlestis intelligentia dirigatur: in ijs duntaxat precipue quæstionibus, quibus totius catholici dogmatis fundamenta nituntur, &c. Quæ si de vera Ecclesia Christi, non Antichristi, hoc est, Papistica, intelligentur: manibus pedibusq; in Vincentij sententiâ descendimus: quippe quæ est domus Dei viuentis, 1. Tim. 3. columna & stabilimentum veritatis: vt supra audiuimus.

Basilio in libro de Spiritu sancto Traditionibus
c. iij non

non scriptis nimio plus indulgenti, Basilium opponimus, in homilia de Confessione fidei sic scribentē. Si fidelis est Dominus in omnibus sermonibus suis, fidelia mandata eius, facta in veritate & æquitate: manifesta est DEFECTIO A FIDE & superbię crimē, aut reprobare quid ex his, quæ scripta sunt, aut superinducere quid ex NON SCRIPTIS, cum Dominus noster Iesus Christus dixerit: Oves meæ vocem meam audiunt. Hæc Basilus. Qui si cum Iesuitis sentiret, non sufficientem esse scripturam, potius diceret, ea, quæ non sunt scripta, esse fidei augmentum & complementum: quàm MANIFESTAM

Page 394. DEFLECTIONEM à fide. Græca sic habent. *καὶ ἡ ἀποστολικὴ πίστις, καὶ ἡ ἐπιφανειακὴ κατηγορία, ἢ ἀδελφῶν τῶν γρηγοριανῶν, ἢ πτωχῶν τῶν μη γρηγοριανῶν.* Quid contra Papisticas Traditiones possit dici vehementius, equidem non vido. Qui enim Traditionarios à fide excidisse dicit, cuncta simul peccata dicit. Et certè à fide excidisse, nihil aliud est, quàm ab æterna salute excidisse, & in æternam damnationem incidisse.

Ep i, h, Hæref. 9. Sic & Epiphanium Epiphanio confutamus. Hic enim Samaritas grauter repræhendit, idem plane facientes, quod Iesuitæ faciunt: Si quis (inquit) ipse dicat de Dauide & Esaia, & sequentibus Prophetis, non suscipiunt: sed immorantur Traditioni à proprijs ipsorum Patribus inuectæ. Et rursus contra

Hæref. 42. Martionitas: Ad testimoniorū scripturæ delectionem si quis respexerit, mirabitur magnificas Dei dispensationes, cum singulæ res per testimonia quedam confirmentur ac stabiliantur. Et ibidem: Quomodo hic (Martion) qui profiteretur se habere aliquid

Euan-

Euangelij & Apostoli, non vel pauca scripturæ
verba seruare possit: Præterea innumera huius scri-
ptoris testimonia, quibus scripturarum perfectio-
nem, contra humanarum Traditionum vanitatem
tuetur.

Augustinus contra Epistolam Manichæi cap. 4.
nullo verbo attingit Traditiones Ecclesiæ non scri-
ptas: sed docet, quæ res inter alias eum in gremio ve-
ræ Ecclesiæ retineant: nempe cōsensio populorum,
authoritas miraculorum, successio sacerdotum à Pe-
tro vsque ad sua tempora, catholicæ nomen, quod
etiã hæretici ipsi suis Conuentibus adscribere non
audeant. Ac negat se Manichæis posse contra hæc
credere, promittentibus, sed non exhibentibus veri-
tatem. Quòd autem Traditiones non scriptæ tam
sint necessariæ, quàm eas Iesuitæ fingunt, aut quòd
par authoritas & fides illis sit adhibenda, nullum vi-
deas verbum.

Idẽ de Baptismo contra Donatistas lib. 2. loquens
de ea consuetudine, quòd ab hæreticis baptizati nõ
essent rebaptizandi: Quam consuetudinem (inquit)
credo ex Apostolica Traditione venientẽ, sicut mul-
ta nõ inueniuntur in literis eorũ, neq; in Cõcilijs pos-
teriorũ, & tamen quia custodiuntur per VNIVER-
SAM ECCLESIAM, nõ nisi ab ipsis tradita & com-
mẽdata credunt. Hęc Augustinus. Nõ autẽ dicit hoc
necessario sentiendũ, qui autẽ aliter sentiãt, neq; scri-
pturã, neq; Christum retinere, vt Iesuitæ nugantur.

Et lib. 4. cap. 24. Quanquam quod vniuersa Ec-
clesia tenet, nec Concilijs institutum sed SEMPER
retentum est, non nisi authoritate Apostolica tra-
ditum

ditum rectissimè creditur. Verùm Augustinus non nititur hoc fundamento, sed tanquam per parentheses fin inserit: postea statim accedit ad testimonia scripturæ: neque vllum præterea verbum de traditionibus, multò minus de necessitate earum facit.

Et lib. 5. cap. 23. de non repaptizandis hæreticis differēs: Apostoli (inquit) nihil quidem exinde præceperunt, sed consuetudo illa, quæ opponebatur Cypriano, ab eorum traditione exordiū sumpsisse credenda est, sicut sunt multa, quæ VNIVERSA tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta bene creduntur, quanquam scripta non reperiantur. Postea hoc toto capite, sicut nec antea, vllius traditionis non meminit, neque ea nititur, neque tantam necessitatem Traditionum constituit, quantam Iesuitæ.

Et eodem lib. cap. 26. Quòd autem nos admonet (Cyprianus) vt ad fontem recurramus, id est ad Apostolicam traditionem, & inde canalem in nostris tempora dirigamus, optimum est, & sine dubitatione faciendum. Traditum est ergo nobis, sicut ipse commemorat, ab Apostolis quòd sit vnus Deus, & vnus Christus, & vna spes, & vna fides, & vna Ecclesia, & Baptisma vnum, &c. En vides quòd Augustinus dicitum Pauli ad Ephes. 4. vocet Traditionem. Quo maior est impudentia Iesuitarum, qui proprium vnicum TRADITIONIS vocabulum, hoc dictum tam infulse abutuntur non sunt veriti.

Chrysostomus homil. 4. in Epist. 2. ad Thessalones (nā hanc Iesuitas allegare voluisse suspicor) enarrat locum illum: Tenete Traditiones, &c. Hinc patet (inquit) quòd non omnia per Epistolā tradiderint, sed

sed multa etiam sine literis. Eadem verò fide digna sunt tam illa quàm ista. Itaq; Traditionē quoq; Ecclesiæ fide dignam putamus, &c. Ista omnia tolerari possunt, si quis ea candidè interpretetur de ea Traditione, de qua Paulus ipse in textu loquitur, siue per sermonem (inquiens) siue per Epistolā, hoc est, de doctrina Apostolorū vocali, quæ certè cum scriptura nō pugnavit, sed optimè consensit: cum ex eodem spiritu inspiratæ sint & conciones & scriptiōnes Apostolorum. Velim aut̄ Iesuitas proximè præcedentem pagellam Chrysofomi diligenter inspiciere, ubi perspicuitatem & perfectionem scripturarum egregiè commendat. Omnia (inquit) clara & plana sunt ex scripturis divinis, quæcunq; necessaria sunt, manifesta sunt. Sed quia delicatuli estis auditores, delectationem audiendo venantes, propterea & ista (sermocinationes) quæritis. Nā dic mihi, quo sermonis strepitu loquutus est Paulus? Et tamē orbem conuertit. Quo verò Petrus illiteratus? Sed ignoro, inquis, quæ in divinis scripturis posita sunt. Quamobrem? Num .n. Hebraicè, num Latinè, num alio externo idiomate prolata sunt? Nonne Græcè dicunt? At obscure, inquis: Quæ est ista obscuritas, dic quaeso? Nonne historię sunt? Nosti quæ clara sunt, quid de obscuris rogas? Mirabor equidē, si non propediē Chrysofomus propter hæc verba à Iesuitis in Catalogum hereticorū referetur. Nam scripturam etiam Laicis prostituit, hoc est, vt Staphylus quondam dicebat, Margaritas ante porcos projicit. Idem Homil. 18. in Epistolam ad Hebræos. Argu

f   mentas

Chrysof. hom. 3. in 2. Thessal.

mentatus est (inquit) Paulus & ex scripturis, & sine scripturis, sed & dictum Propheticum adhibuit, dicens: Quia sacrificium & oblationem noluisti, &c. Respicit autem Chryostomus ad argumentationem Apostoli, ex communi usu hominum petitam, de testamento, quod tum demum ratum est, si more intercesserit Testatoris. Sed quid hæc faciunt ad stabilendas traditiones Iesuiticas: scilicet id, quod baculus ad angulum.

Idem Chryostomus in Homilia de Adam & Eva. Profundiores difficilioreſque partes incurrentium quæſtionum, quas latius pertractarunt, qui Hæreticis restiterunt, non necesse habemus astruere: quia ad confitendam gratiam Dei, cuius operis dignitatem, nihil penitus subtrahendum est, satis sufficere credimus, quicquid secundum Ecclesiasticas Regulas Apostolica scripta nos docuerunt, ut prorsus non opinemur catholicum, quod apparuerit præfixis sententijs esse contrarium, &c. Hic Chryostomus Traditiones scripturis non antefert, nec æquiparat, sed docet, quod ECCLESIASTICAE REGULAE testentur de ijs, quæ APOSTOLICA SCRIPTA NOS docuerunt. Tales igitur laudat Regulas Ecclesiasticas, quæ scripturis non aduersantur, sed cum ijs congruunt, ijsque testimonium perhibent, & clarè affirmat sufficere, si creduntur ea, quæ nos scripta Apostolica docent. Cur igitur multa præter hæc, quæ si ad credendum necessaria Pontificij cabalistræ, nobis obtrudunt?

Ephesinum Concilium Epistola ad Nestorium docet

docet, non satis esse, si Nicænum Symbolum recitet, non rectè intellectum, nisi ita credat & doceat, sicut Apostoli & Euangelistæ docuerunt, & sicut tum in alijs Ecclesijs Orientis & Occidentis magno consensu docebatur. Agitur autem hîc de dogmatibus, non de Papisticis nugis. Concludunt Patres Concilij Epistolam illam hoc modo: Hæc sapere (inquiunt) edocti sumus, tam à sanctis Apostolis quàm Euangelistis, & ab omni scriptura diuinitus inspirata, nec non & à beatorum Patrum confessionsibus VERITATE SVBNIXIS. Hæc vt Iesuitas nihil iuuant, ita nobiscum minimè pugnant. Imò hinc colligere nobis promptum est, nullas Traditiones, nullas nullorum Patrum Confessiones recipiendas esse, nisi scripturarum veritate subnitantur.

Synodus Nicæna secunda, quam Græci septimam generalem appellant, octingentis ferè annis post natum Christum, Irenes Imperatricis iussu, & auspicijs coacta, anathemate percellit eos, qui non omnes Ecclesiasticas Traditiones, siue scripto, siue consuetudine valentes & decretas retineant: inter quas numerat etiam imaginum effigurationem & adorationem. Sed placeat ista Synodus illis, quibus superstiosissima scœmina Irene placet, quibus imaginum idolatrica adoratio placet, quibus deniq; Ioannis, Orientalium Legati, vox placet, Papistico certè Episcopo, imò & Cardinali dignissima: Satius esse lupanaria omnia in urbem admitti, quàm imaginum cultum abnegare. Nobis profectò ac pijs omnibus

f ij bus

bus non placet. Atq; olim etiã mox cū celebrata eſſet pijs Imperatoribus & Episcopis, in Occidēte prefertim displicuit. Nā contra hanc Pseudosynodū (ut Regino in Annalibus Francicis vocat) p̄ adorandis Imaginibus habitā, & falso septimā vocatam, Carolus Magnus aliam Synodum Francofurti ad Moenum indixit: ad quam frequentes coierunt, Galliarum, Germaniæ & Italiæ Episcopi, adfuerunt etiam Romanus Pōtificis legati, Theophylactus & Stephanus Episcopi: ibi Acta Græcorum de Imaginibus adorandis rescissa, & Pseudosynodus Nicæna communibus Episcoporum suffragiis damnata est. Cum primis autem obseruatione dignum est, quod Hincmarus Rhemorum Archiepiscopus volumen non modicum ab Imperatore Carolo Magno contra istam septimam Synodum conscriptum, & Romam missum fuisse testatur, in cuius voluminis libro 4. hæc sint scripta: Cum duarum & trium prouinciarum Præsules in vnum conueniunt, si antiquorum Canonum institutione muniti, aliquid prædicationis aut dogmatis instituūt, quod tamen ab antiquorum Patrum dogmatibus non discrepat, catholicum est quod faciunt, & fortasse dici potest vniuersale: quoniam niam, quamuis non sit ab vniuersi orbis Præsulibus actum, tamen ab vniuersorū fide & Traditione non discrepat: quod crebrò factū in plerisque mundi partibus quibusdam necessitatibus incumbētib; scimus. Multa enim Concilia gesta sunt, quorum institutionibus sancta munitur & roboratur Ecclesia. Si vero duarum aut trium prouinciarum Præsules in vnum

vnum convenientes, noua quædam statuerent cupi-
 entes, conuenticula quædam faciunt, quæ non cum
 vniuersi orbis Ecclesia sentiunt, sed ab ea, quadam
 ex parte dissentiunt, non est catholicum quod faci-
 unt, & ideo vniuersale nuncupari nõ potest. Omne
 quod Ecclesiasticum est, catholicum est: & omne
 quod Catholicum est, vniuersale est. Omne autem
 quod vniuersale est, prophanis vocum nouitatibus
 caret. Et si hæc Synodus vocum nouitatibus ca-
 reret, ac antiquorum Patrum dogmatibus conten-
 ta esset, vniuersalis dici poterat. Non autem anti-
 quorum Patrum dogmatibus contenta est: non igitur
 vniuersalis dici potest. Vniuersalem planè eandem
 Synodum non cunctaremur profiteri, nisi eam
 vniuersalis Ecclesiæ dogmatibus sentiremus refræ-
 gari. Hæc Carolus. En pie Lector, quanto rectius
 Imperator, homo laicus & militaris, de Religione,
 de fide, de Traditionibus, de Ecclesia Catholi-
 ca, de Synodis vniuersalibus, senserit, quàm
 & olim Episcopi Græci mendaces, & hodie Ies-
 uitæ mendacissimi simul atque impijssimi sen-
 tiunt.

Ventum erat ad finem Iesuiticarum allegatio-
 num, nisi in extrema clausula ceu auctarij vice ad-
 iecissent decretum quoddam Synodi Tridentinæ,
 quo statuitur, vt Ecclesia libros vtriusq; testamenti
 scriptos, & sine scripto Traditiones pari pietatis af-
 fectu, & pari reuerentia suscipiat atque veneretur.
 Putas ne autem, pie Lector, aliquid pudoris in ani-
 mo vel ruboris in vultu Iesuitarum superesse, qui

conciliabulum Tridentinum, tanquam probatæ fidei, & indubitatæ authoritatis Synodum in re maximi momenti, non verentur in testimonium adducere? At qualis illa fuerit colluuius, lippis ac tonsoribus notum est. Certè istud, si omnino ita appellare libet, Concilium, nec ab omnibus Romani Imperij ordinibus adprobatum, nec loco commodo & oportuno celebratum est. Quis autem in eo præsedit, nisi Antichristus, & Antichristi satellites? quales nam homines, Deus bone? Iudices ijdem & rei: & rei atrocissimorum criminum, idololatriæ, blasphemiarum, magicarum, fraudum, mendaciorum, sacrilegiorum, & aliorum scelerum, rei denique læsæ Maiestatis diuinæ, & spretæ Maiestatis Cæsareæ. Horum ne hominum placita nos sequi vultis Iesuitæ, qui nulli bono viro vnquam placuerunt? horum ne respectus aliquis habendus est, qui ipso solis aspectu indigni sunt? potestis ne Annæ & Caiaphæ Concilium vituperare, & laudare Tridentinum? cum in illo persona Christi, in hoc fides Christi solenniter sint damnata. Quid enim est aliud, anathemam subijcere eum, qui absque vlla hæsitacione propriæ infirmitatis & indispositionis peccata sibi remissa esse certò credat: quid, inquam, aliud est, quam fidem Christianam semel & simul totam anathemate ferire? & Symbolum Apostolorum, quo remissionem peccatorum credere nos profitemur, & Orationem Dominicam, qua eandem quotidie petimus, & Sacramenta, quibus de hac

nos certius confirmamus, & vniuersim totum
Euangelion, verbum reconciliationis, deuoue-
re atque condemnare? Quid autem aliud est,
Traditiones non scriptas pari pietate & venera-
tione suscipiendas præcipere, qua scripturas sa-
cras? quàm Christum mendacij arguere, dicen-
tem: Frustra colunt me, docentes doctrinas, ^{Matth. 23.}
præcepta hominum. Quid est totam religionem
Christianam abolere, si hoc non est? quando cer-
ta de Deo persuasio, & vnde hæc concipitur,
scriptura diuina conuellitur. Itaque cum multa in-
temerarijs suis assertionibus impudenter scripsere
Iesuitæ: tum hoc impudentissime, quod propter
Tridentinæ coitionis decretum, non inferiore lo-
co sint habendæ Traditiones, quàm ipsi sacra-
rum scripturarum libri Canonici. Hæc videlicet
sunt pigmenta & Myrothecia religionis Christia-
næ. Hæc Deo viuenti grata & accepta sunt: hæc
oportuit in honorem venire, vt Christi & Aposto-
lorum doctrina tolleretur. Nos ex verbo Dei in
scripturis expresso fidem alimus, ex illo spem eri-
gimus, ex illo fiduciam firmamus. Vos id tan-
quam lucernam, ad quam fur depræhenditur, ita
fugitis, vt latro crucem. Cur enim scripturas sup-
primitis, quas literis consignatas Deus voluit, quas
ex sæuis Tyrannorum incendijs toties eripuit?
Cur Euangelion occultatis, quod Christus de tecto
sonare iussit? Cur illud lumen absconditis sub mo-
dio, quod stare oportuit in candelabro? Cur im-
peritæ multitudinis cæcitate atque inscitia magis,
quam

quam causæ bonitati confiditis. Suspecta certe non videri non potest, ea causa, quæ lucem verbi Dei horret, quæ examen scripturarum fugitat, quæ incertas Traditiones hominum certæ doctrinæ filii Dei præfert, & quosvis potius audiri vult quàm illum, quem Pater clara voce de cœlo sonante audiri præcipit. Quod si semel statuistis religionem vniuersam extinguere, agite, libros sacros comportari iubete, pyras struite, rogos accendite, perscrutamini ædes singulas, inquirete cistas, angulos omnes cucurrite, rapite, trahite, in flammam projicite scripturas innoxias, sed vobis solis noxias & impietati vestrae detrimetosas: cineres quoque, ne quid vobis inde restet periculi, in profluentem fundite, & quod Vellecano superfuit, Neptuno consecrate, denique nihil omittite eorum, quæ Antiochus non tam nomine quam scelere nobilis & impius patrauit. Nos interea furores vestros ridebim⁹, nec alios ignes aut gladios in vos expediemus, quàm scripturas: has vobis facere adhibebimus, his vos vremus, his torquebimus, his excarnificabimus, his vos, quocunque pedem tuleritis, ita exagitabimus, vt vbi tuto consistere possitis non sitis inuenturi.

Et hæcenus quidem priorem D. Pauli ad Timotheum Epistolam à Iesuitarum sordibus, Deo iurante repurgauimus: & qua religione homines isti scripturas tractent, qua fide scriptores Ecclesiasticos citent, ostendimus. Restabat, vt eorundem Theses de Missa, quas viginti numero, ad calcem libelli sui adiecerunt, confutarem⁹. Sed ne actum agere videamur,

mur studiosum lectorem ablegamus ad libros Reverendi viri D. Valentini Vannij Abbatis Maulsbronensis, quos de Missa diligenter & copiosè scriptos in lucem ædidit: quibus in hoc genere scripti nihil extat perfectius. Cumq; hos ipsos libros in latinam linguam conuersos Amplissimo Cardinali Truccesio Dilingensium Iesuitarum Mœcenati, non ita pridem dedicauerit, latere Iesuitas non possunt. Adijcere autem his aliquid, antequam aduersarij ad illos respondeant, hominis esset tempore abutentis & papyro. Missam igitur nunc faciamus Missam: & oremus Dominum, vt vltimum suum Testamentum, morte Crucis confirmatum, tum contra *περὶ τῶν ἱερῶν* Iesuitas, tum contra omnes falsarios Sacramentiperdas integrum & incorruptum apud nos conseruet, vsque ad diem gloriosi aduentus sui, quando nos in plenam & quietam possessionem bonorum illo suo Testamento legatorum immittet, & illuc collocabit, vbi nec per fraudes calumniasq; deprauari, nec sacrilegè interuerti, nec vel dolo vel vi nobis eripi poterunt ea, quæ sua nobis morte Christus peperit, quæq; in se credentibus promisit, & omnibus aduentum suum diligentibus præparauit. AMEN.

FINIS.

g Errata